

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gl. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrt leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravništvu v škofijsk.
poslopju (Bischofhof.)
Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sobne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jamajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrstič-
ce, če se natisne en-
krat 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Prvi občni zbor društva sv. Cecilije v Celovcu.

10. in 11. julija 1878.

Z božjo službo v sv. kat. Cerkvi bilo je od nekdanj sklenjeno cerkveno petje. Sv. Cerkev je dobro vedela, koliko da premore lepo petje, srce človeško povzdignoti k nebeškim željam. Ona je zatoraj od nekdanj skrbela za dostojno, svetim skrivnostim primerno cerkveno petje. Najslavnejši možje: sv. Ambrož, višji škof Milanski, papež sv. Gregor Veliki in drugi, so si po vsej moči prizadevali cerkveno petje v duhu sv. Cerkve izobraževati — in pospeševati. Tudi Tridentinski cerkveni zbor, dasiravno z obilnim delom preobložen, ni pozabil za povzdigo cerkvenega petja skrbeti. Sloviti skladatelj Palestrina je k sklepu cerkvenega zbora zložil imenitno mešno pesem „Missa papae Marcelli“, ki se je vpričo častitih očetov Tridentinskega zbora prvokrat pela. Duh, v katerem je bila vsa mešna pesem sestavljena, se je zbranim škofom tako dopadel, da je bil vsem cerkvenim skladateljem v izgled postavljen. Ali žali Bog, da je ta duh s časom bil popolnoma iz cerkvenih pesmi zginol. Napevi cerkvenih pesmi so postali celo unim podobni, ki se po gledaliških pojejo. Temu v okom priti začeli so pred vsam na Nemškem, sedaj pa tudi po Avstrijskem. Snujejo namreč, društva sv. Cecilije. Njih poglobitni namen je, polagoma v cerkvi vpeljati petje v duhu sv. Cerkve, po izgledu starih sloviti umetnikov, ter tako spodriniti petje, ki se je iz gledališč v hišo božjo vrnilo. Takisti namen ima tudi društvo sv. Cecilije za Krško škofijo, ki se je pred dvema letoma v Celovcu ustanovilo ter je te dni očitno svoj prvi občni zbor obhajalo. Da bi bilo društvo več povabil razposlalo, da bi bilo imenitnost in važnost občnega zbora bolj razglasilo, gotovo bi bilo k temu občnemu zboru dvakrat in trikrat več gostov prišlo. Ali osnovatelje I. občnega zbora je vodila misel, boljše je gostom več podati, kakor pričakujejo, kakor pa jim manj podati, kakor se jim obeta. To so tudi dosegli. Kakor iz njih ust je šel sploh

glas o tem občnem zboru društva sv. Cecilije v Celovcu, da je veliko več podalo, kakor bi si bil kdo od tako mladega društva pričakovati upal. Petje je bilo tako vbrano, tako milo, tako točno, da bi človek le kar poslušal. Prostor mi nikakor ne pripušča posameznih točk v predzadnjem „Gosp.“ priobčnega programa tega zbora pretresavati. Omeniti le hočem, da razun Palestrina-tove velike meše, katero je 78 pevcev prednašalo, so vse pesmi večji del šolarji in šolarice ljudskih in srednjih šol prepevali. Mične so bile lavretanske litanije, mogočno donela je Palestrina-tova meša, ali rekel bi skoraj, da najkrasnejši bili so responsoriji velik. tedna, katerih se je nekaj pri obiskovanji presv. R. T. prednašalo. Pevskemu vodji g. Lučovniku smemo k temu uspehu prav iz dna srca častiti. Takšno prednašanje takošnih umotvorov samo ob sebi učitelja in vodjo cerkvenega petja dovolj hvali. Bog mu vzbudi posnemovalcev! Upamo, da njegove podučljive besede, kako cerkveno petje pospeševati, niso padle na nerodovitno zemljo. Vsakemu poslušalcu pa so gotovo globoko v srce segle blagozvoneče besede, s katerimi so mil. g. knez in škof Valentin občni zbor razveselili. („Volksstimmen“ obetajo ves govor priobčiti.) Naj vam vsaj glavne točke prelepega govora podam. „Trojni glavni namen ima društvo sv. Cecilije so djali mil. škof: 1. trebiti, 2. saditi in 3. presajati. Potrebite hoče iz cerkvenega petja, kar ni cerkvenega. Paziti mu je toraj, da z ljulko vred kje pšenice ne poruje, da z slabim dobrega ne odpravi . . . Saditi hoče nove cvetlice ali sadike. Treba mu je dobro pomniti pregovora: „non omnia fert omnis tellus“, (ni vsako seme za vsako zemljo). . . . Društvo hoče tudi presajati ali zasajati. Celovsko društvo noče samo ostajati, želi, da bi se po škofiji njemu enaka društva osnovala. Treba je k temu resnične volje, in pokazalo se bode, da je tudi po drugod mogoče enakih društev vpeljati in zdržati. Častiti g. Oedl župnik iz gornj. Štajerskega je v svojem mikavnem govoru pokazal, da skrb za lepo cerkveno petje je vredna, da se ž njo naj veljavnejši možje pe-

čajo. Težave niso tolike, da bi jih resnična volja ne mogla premagati.

Naj mi bo k sklepu dovoljeno predsedniku društva sv. Cecilije v Celovcu preč. gosp. korarju g. Šelander-ju in vsem, ki so omenjeni občni zbor osnovali ali kakorkoli pripomogli, da se je tako slovesno vršil, v imenu vseh gostov najprisrčnejšo zahvalo izreči. Bog vsem stotero poplati!

Jernej Voh.

Odkritje Slomšekovega spomenika.

(Pridiga. Govoril kanonik Fr. Kosar) 24. jun. 1878.

Čast Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji. Luk. 2, 14.

II. Prvi napis je pisan v nemškem jeziku in sicer zato, ker se v tej cerkvi božja beseda v nemškem jeziku oznanjuje, in ker to, kar ta napis pové, v prvi vrsti stolno cerkev zadeva. Glasi se namreč: „Dem Gündler des Bischofsitzes zu Marburg“, po slovenski: „Ustanovitelju škofovskega sedeža v Mariboru“. Preselitve škofijskega sedeža iz Koroškega na Štajersko so verniki in duhovniki Lavantinske škofije, na Štajerskem živeči, že zdavnej želeli. Še bolj pa so želeli verni Slovenci, za Dravo in Muro živeči, pridruženi biti Lavantinske škofiji, naj bi imeli višjega pastirja, čigar pastirski glas na pridežnici in v spovednici bi zamogli umeti, in kteremu bi zamogli v svojem jeziku zaupljivo, kakor otroci očetu, svoje dušne reve in potrebe razodeti. Te želje so postale toliko silnejše, odkar so pokojni Slomšek, po svojih spisih že davnej vsem vernim Slovencem priljubljeni, škof postali. Vedno bolj pogosto so dohajale najne prošnje, z tisoč in tisoč podpisi ne le do pokojnega škofa Slomškega, ampak tudi do pokojnega nadškofa Solnograškega Maksimilijana Tarnoczy-ja. Čigavo srce bi bile take prošnje bolj omečile, kakor očetovsko srce Slomšekovo? Pa tudi pokojni nadškof Solnograški, kterim Bog še v nebesih za to povrni, so vedeli pobožne želje vernega slovenskega ljudstva ceniti, ter so si po vsej moči prizadevali, jim ustreči. Ali dopovedati se ne da, koliko skrbi in težav je bilo pokojnemu škofu celih 6 let, ko se je to delo snovalo, treba prenašati in koliko žrtvovati! Tudi Mariborski meščani so priznali silne težave preselovanja; kajti takratni mestni župan čestita v svojem zahvalnem listu dne 12. febr. 1858. pokojnemu knezu, da so „orjaško delo“ preselovanja srečno dovršili in potem pristavlja: „Imena Tarnoczy in Slomšek bota pri nas in naših potomcih neumrljiva“. Tudi pokojni knez sami so nam večkrat tisti čas rekli: „Ne bil bi verjel, da bo preselitev toliko težav imela; pa ker se je delo enkrat začelo, se mora tudi do konca doznati. Za nas je selitev le žrtva. Mi ne bomo nič dobrega doživeli, morebiti naši nasledniki; na nas čakajo le skrbi in trpljenje. In zares je tako bilo!

In zdaj, ko so te skrbi že zdavnej preminole, in se je vse trpljenje, kakor zaupamo, pokojnemu knezu že zdavnej v večno veselje spremenilo, — zdaj ko že blizu 20 let duhovne dobrote, pa tudi časní dobiček preselitve uživamo, — zdaj, ko verniki od vseh strani zaupljivo tu sem k višjemu pastirju prihajajo, pri Njih iskat in prejemati pomoči in tolažbe, in ko vam višji pastir sami po vseh farah nebeški kruh božjih nauk drobijo in kakor oče vas učijo: — vprašam vas ljubi moji! ali nimamo uzroka, se denes tega velikega dela veseliti, Boga za to dobroto slaviti, pa tudi moža se hvaležno spominjati, ki je to „orjaško delo“, kakor se je takrat imenovalo, slavno dovršil? Vprašam vas nadalje: ali niso pokojni knez in škof Anton Martin, ki so to cerkev k dostojnosti „stolne cerkve“ povzdignili, tudi častnega spomenika v tej cerkvi zaslužili? Da; z ozirom na vse to smo dolžni denes s hvaležnim srcem isklicati; Čast bodi Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji! Čast bodi pa tudi spominu na ustanovitelja škofovskega sedeža v Mariboru, in mir njegovim košicam v grobu!

(Dalje prihodnjič.)

Gospodarske stvari.

Domači gril in kako ga pregnati.

M. Domači gril tudi muren imenovan (Gryllus domesticus) ljubi, kakor je obče znano, toploto in se na svojih ponočnih potih po hiši najrajši tam zbira, kjer je naj toplejše. Zato so tudi taki prostori najbolj pripravi, da se grili na njih lové. V kuhinjah, v kterih so kotli za domače potrebe vzdani, tropoma po noči v nje pocepajo in v ostali vodi vtonejo. Ako pa takih lovinnih kapnic ni, se morajo pa na takih mestih, na ktere po skušniji grili najrajši zahajajo in se na njih zbirajo, take kapnice napraviti, n. pr. sladkorove steklenice, lonci, medicinske sklenice itd. da živlice na ponočnih potih v nje pocepajo. Treba jih je le z moko, kteri je malo sladkorja primešanega, na taka mesta in v nastavljeno posodo zvabiti.

Slad, kuhan na vodi, kteri se je nekaj mišnice pridjalo, in v njihove luknje potrošen ali pa na njihova ponočna zbirališča položen, je gotovi strup za domače grile. Če se za skrivališča grilov zna in do njih more, se jim nekoliko imenovane vabe v luknje potakne ali pa z njo luknje zamažejo. Tako je imenovani strup tudi brez vse druge nadalšnje nevarnosti. Pa le malo bode prostorov, ki bi bili pripravni, da se v njih tako ravna. Na drugih prostorih pa je treba z zastrupilom bolj opazno postopati in posebno kuretnino pred njim varovati, če mogoče tudi pred ljudmi zaklepati. Grili takih zastrupljenih snovi ne zanašajo na razna druga mesta, kakor miši in podgane ali štakori. Mogoče jih je toraj na vse zgodaj odpraviti in na